

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
правоохоронної діяльності
Сергію ІОНУШАСУ**

**Щодо проєкту Закону
(реєстр. № 12088 від 02 жовтня 2024 року)**

Шановний Сергію Костянтиновичу!

Міністерство юстиції України у зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 23 жовтня 2024 року № 04-27/3-2024/233412 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» щодо встановлення відповідальності за злочинне переслідування (сталкінг)» (реєстр. № 12088 від 02 жовтня 2024 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд народними депутатами України Володіною Д.А. та іншими, і в межах компетенції повідомляє.

1. Метою проєкту Закону є посилення захисту осіб, які постраждали від домашнього насильства, а також запровадження кримінальної відповідальності за злочинне переслідування (сталкінг).

Проєктом Закону пропонується доповнити Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) новою частиною четвертою статті 532, яка встановлює, що судові рішення суду першої інстанції про застосування обмежувального заходу до осіб, які вчинили домашнє насильство набирає законної сили з моменту проголошення, а його оскарження не зупиняє його виконання.

Згідно з положеннями статті 129 Конституції України однією із основних засад судочинства є забезпечення обвинуваченому права на захист; забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.

Відповідно до пункту 13 частини першої статті 7 КПК зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, до яких, зокрема, належить забезпечення права на захист.

Так, частинами першою, другою статті 24 КПК встановлено, що кожному гарантується право на перегляд вироку, що стосується прав, свобод чи інтересів особи, судом вищого рівня в порядку, передбаченому КПК, незалежно від того, чи брала така особа участь у судовому розгляді.

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 161007/14055-1-24/11.1.1 від 21.11.2024

Підписувач [Стефанішина Ольга Віталіївна](#)

Сертифікат [382367105294AF9704000000C3152B017D0FD302](#)

Дійсний з [06.09.2024 17:30:53](#) по [06.09.2026 17:30:53](#)

Частиною першою статті 392 КПК передбачено, що в апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили.

Так, відповідно до частини другої статті 395 КПК апеляційна скарга, якщо інше не передбачено КПК, може бути подана на вирок – протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Згідно з частинами першою, другою статті 532 КПК вирок суду першої інстанції, набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, встановленого КПК, якщо таку скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги судові рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Таким чином, положення КПК передбачають можливість рішення суду першої інстанції, яким призначено обмежувальні заходи, які не набрали законної сили.

Враховуючи викладене, запропонована редакція в частині набрання рішенням суду законної сили позбавляє засуджену особу можливості надати апеляційну скаргу.

При обранні запобіжного заходу під час досудового розслідування, пов'язаного з домашнім насильством, існує можливість застосування обмежувальних заходів, передбачених частиною шостою статті 194 КПК: заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства; обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності; заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин; заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб; направлення для проходження лікування від алкогольної, наркотичної або іншої залежності, від хвороб, що становлять небезпеку для оточуючих, направлення для проходження програми для кривдників.

Частиною четвертою статті 176 КПК передбачено, що запобіжні заходи застосовуються: під час досудового розслідування та до початку підготовчого судового засідання – слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження – судом за клопотанням прокурора.

Крім того, відповідно до частини першої статті 91¹ Кримінального кодексу України (далі – КК) в інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, одночасно з *призначенням покарання*, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням з підстав, передбачених КК, від кримінальної відповідальності чи покарання, суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або декілька обмежувальних заходів.

В інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, крім обов'язків, передбачених частиною п'ятою цієї статті, суд може застосувати до особи, яка підозрюється у вчиненні такого кримінального правопорушення, один або декілька таких обмежувальних заходів.

Таким чином, положеннями КПК передбачається можливість застосування до особи обмежувальних заходів, передбачених частиною шостою статті 194 КПК,

а тому внесення зазначених змін до КПК є недоцільним. У зв'язку з чим положення частини четвертої статті 532 КПК потребують виключення.

2. Підпунктом 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується доповнити частину першу статті 1 Закону, зокрема, пунктом 6, згідно з яким *злочинне переслідування* (сталкінг) – це форма психологічного домашнього насильства, яка виражається у небажаній нав'язливій увазі до однієї людини з боку *іншої людини або групи людей*, а також полягає у стеженні за постраждалою особою та неодноразовому перебуванні біля місця її проживання.

Водночас відповідно до статті 3 Закону предметом регулювання цього Закону є правовідносини, що виникають у процесі запобігання та протидії домашньому насильству.

Дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству незалежно від факту спільного проживання поширюється на таких осіб: подружжя; колишнє подружжя; наречені; мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя); особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти; особи, які мають спільну дитину (дітей); батьки (мати, батько) і дитина (діти); дід (баба) та онук (онука); прадід (прабаба) та правнук (правнучка); вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка); рідні брати і сестри; інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука); діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими; опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням; прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

Дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється також на інших родичів, інших осіб, які пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, за умови спільного проживання, а також на суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Враховуючи наведене, підпункт 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону у цій частині потребує відповідного доопрацювання.

3. Абзац четвертий підпункту 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону в частині вживання слів «особистих даних» потребує перегляду, оскільки Законом України «Про захист персональних даних» вживається термін «персональні дані».

Для вироблення остаточної позиції щодо проекту Закону слід враховувати позицію Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

**Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України –
Міністр юстиції України**

Ольга СТЕФАНШИНА